Valiokunnan lausunto LiVL 46/2018 vp– HE 314/2018 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 314/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Markus Teräväinen, valtiovarainministeriö
- yksikön johtaja Sanna Ruuskanen, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Niko-Matti Ronikonmäki, liikenne- ja viestintäministeriö
- osastopäällikkö Esa Aaltonen, Liikenne- ja viestintävirasto
- johtava asiantuntija Tiina Haapasalo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Jyrki Peisa, Metsäteollisuus ry
- johtava asiantuntija Ari Herrala, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- ekonomisti Sampo Seppänen, Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- liikenne- ja viestintäministeriö
- Poliisihallitus
- Rajavartiolaitos
- Tulli
- Liikenne- ja viestintävirasto
- Koneyrittäjien liitto ry

Valmis
5.0

Valiokunnan lausunto LiVL 46/2018 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää hyvin tärkeänä, että aikaan perustuva tienkäyttövero otetaan tässä vaiheessa käyttöön. Valiokunta kiinnittää valtiovarainvaliokunnan huomiota siihen, että saadun selvityksen mukaan asiaa koskeva EU-sääntely on todennäköisesti lähiaikoina muuttumassa siihen suuntaan, että aikaan perustuvan tienkäyttöveron käyttöönotto ei enää myöhemmässä vaiheessa ole lainkaan mahdollista.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille erilaisia tulkintoja esityksen suhteesta EU-lainsäädäntöön ja siihen liittyvistä riskeistä. Sekä valtiovarainministeriön että liikenne- ja viestintäministeriön arvion mukaan näihin näkökohtiin sisältyy tulkinnanvaraisuutta, mutta esitys on ministeriöiden näkemyksen mukaan mahdollista hyväksyä tässä vaiheessa esitetyssä muodossa.

Tienkäyttöveron suorittaminen

Valiokunta ehdottaa valtiovarainvaliokunnalle, että se arvioi, onko tienkäyttöveron maksamista mahdollista edellyttää esityksessä ehdotetun 30 päivän veron maksuajan sijasta yhtenäisesti ja tasapuolisesti kaikilta veron kohteina olevilta ajoneuvoilta etukäteen ennen veronalaisen käytön aloittamista. Valiokunta katsoo, että tämä kaikille toimijoille tasapuolinen lähestymistapa mahdollistaisi paremmin ajoneuvojen veron maksamisen hallinnan eikä olisi ongelmallinen myöskään EU-oikeuden kannalta.

Sähköiset menettelyt tienkäyttöveron maksamiseen

Valiokunta pitää joka tapauksessa hyvin tärkeänä, että tienkäyttövero on mahdollista maksaa ennen veronalaisen käytön aloittamista. Valiokunta painottaa, että maksamista varten tulee tarjota helppokäyttöiset sähköiset menettelyt nykytekniikan mahdollistavalla tavalla.

Valiokunta katsoo, että nykyisessä digitaalisessa yhteiskunnassa tulee olla mahdollista täyttää direktiivin maksamiselle asetettavat tavoitteet maksamisjärjestelyn mahdollisimman vähäisistä liikenteen sujuvuuden häiriöistä, tarkastusten ja valvonnan välttämisestä sisärajoilla, 24 tunnin vuorokautisesta maksumahdollisuudesta, tieturvallisuusstandardien säilyttämisestä ja kaikkia tavanomaisia maksuvälineitä koskevalla vaatimuksella tavoiteltavasta maksamisen helppoudesta ja joustavuudesta helppokäyttöisen sähköisen maksamismenettelyn avulla.

Maksupaikkaverkosto. Valiokunta ei pidä ylitsepääsemättömänä ongelmana myöskään jonkinlaisen kustannustehokkaan maksupaikkaverkoston toteuttamista ulkomaille, mikäli direktiivi sitä välttämättä edellyttää, ja toimivien ja helppokäyttöisten sähköisten maksumahdollisuuksien tarjoaminen ja direktiivin tavoitteiden täyttäminen tätä kautta ei lopulta todella riitä. Valiokunnan käsityksen mukaan direktiivin sanamuodon mukainen vaatimus esimerkiksi maksupaikkatilojen kunnollisuudesta ei kuitenkaan näyttäisi edellyttävän välttämättä fyysisen maksupaikkatilan ylläpitämistä vaan pelkästään laatuvaatimuksen asettamista mahdollisesti käytettäville tiloille. Direktiivin mukaan maksamisen pitäisi olla mahdollista ainakin tärkeimmissä myyntipisteissä kaikkia tavanomaisia maksuvälineitä käyttäen, mikä tuo omalta osaltaan toteutukseen joustonvaraa.

Valiokunta katsoo, että mikäli jonkinlainen maksupaikkaverkosto välttämättä tarvittaisiin, tulisi selvittää erilaiset yhteistyömahdollisuudet muiden jäsenmaiden kanssa ja arvioida, miten maksumahdollisuus ulkomailla on toteutettavissa mahdollisimman kevyesti ja kustannustehokkaasti.

Pääasiallisesti tienkäyttöveron maksaminen tulee kuitenkin voida joka tapauksessa hoitaa helppokäyttöisten sähköisten menettelyjen avulla.

Eräiden viranomaisten ajoneuvot

Asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu, että puolustusvoimien ajoneuvojen, pelastusajoneuvojen ja museoajoneuvojen lisäksi myös poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen ajoneuvot vapautettaisiin tienkäyttöverosta. Valiokunta pitää ehdotusta perusteltuna, koska veron kantaminen lisää hallinnollisia kustannuksia ja veron kantamisella näiltä ajoneuvoilta ei valiokunnan käsityksen mukaan käytännössä ole valtiontaloudellista merkitystä.

Liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa näin ollen valtiovarainvaliokunnalle, että esityksen 1. lakiehdotuksen verottomia kuorma-autoja koskevaan 4 §:ään lisätään poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen ajoneuvot.

Siirtymäsäännös

Liikenne- ja viestintävirasto on asiantuntijakuulemisessa ehdottanut, että ajoneuvoverolain siirtymäsäännöstä muutettaisiin siten, että se mahdollistaisi liikaa suoritetun veron hyvittämisen seuraavalla verolipulla tai korotetun veron kantamisen oikaistulta verokaudelta. Tällöin palautus tai lisämaksu voitaisiin ottaa huomioon automaattisesti seuraavan maksuunpanon yhteydessä, ilman että palautusta tarvitsee erikseen maksaa verovelvollisen pankkitilille. Valiokunta pitää tehtyä ehdotusta hallinnollista taakkaa vähentävänä ja siten perusteltuna.

Eräitä muita näkökohtia

Liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa valtiovarainvaliokunnalle, että se aikaistaa lain voimaantuloa ehdotetusta siinä määrin kuin se on lain täytäntöönpanon edellyttämät toimet huomioon ottaen mahdollista.

Valiokunta pitää esityksen 25 §:n käyttökieltoa koskevaa sääntelyä erittäin tärkeänä. Säännöksen perusteella valvontaviranomainen voi tarvittaessa estää ajoneuvon käytön, ajoneuvon maasta poistumisen tai maahantulon, mikäli veroa ei ole maksettu sääntelyn mukaisesti. Valiokunta painottaa myös automaattisten valvontamenetelmien kehittämisen tarvetta jatkossa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa pyritään etsimään keinoja logistiikkakustannusten alentamiseen.

Valiokunta kiinnittää valtiovarainvaliokunnan huomiota siihen, että esityksen antamisen jälkeen esityksen 2. lakiehdotuksen 11 §:ää on muutettu lailla 943/2018, esityksen 3. lakiehdotuksen 32 §:ää lailla 996/2018 ja 4. lakiehdotuksen 96 §:ää lailla 942/2018.

Valiokunnan lausunto LiVL 46/2018 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 12.2.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
jäsen Olavi Ala-Nissilä kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula